

L'EDUCACIÓ PER LA PAU I LA NO VIOLÈNCIA DES D'UNA PERSPECTIVA FEMINISTA

Montserrat Cervera i Rodon¹

*“Les dones no matem, sembrem subversius
pensaments de pau als cors dels
nostres joves” Dones de Negre*

La meva intervenció no serà tant en el sentit clàssic de l'educació a l'escola que ja s'ha parlat en aquesta edició de la universitat sinó aportant l'experiència de les dones com activistes feministes en l'educació per la pau, evidentment també a les escoles, universitats, barris etc....

Educar des d'una perspectiva **feminista comporta primer de tot donar valor a les propostes i accions de les dones i deslegitimar el poder militarista i patriarcal.**

Les dones hem estat secularment marginades i oprimides a tots els sistemes socials al llarg de la història i això ha invisibilitat les accions de les dones a la política, a la cultura.. El feminisme ha dedicat molts esforços vindicar els drets de les dones en tots els terrenys de la societat, des del dret al vot, a la ciutadania plena, com al del control de propi cos... no únicament com quelcom de justícia elemental, sinó posant de potes enlaire aquest sistema que ha permès i donat legitimitat a aquesta situació

És a dir no hem actuat per ser igual que els homes que regien aquest món sinó per somniar junts un nou món amb dones i homes diferents, sense opressió ni per sexe, ni classe, ni edat, on la política poses en primer lloc la vida de les persones, una vida encarnada en cossos concrets de dones i homes .

Per això és important recordar que malgrat hi ha molts feminismes, (ja que les dones també som diverses entre nosaltres) cap d'ells s'ha reivindicat mai d'un estereotip que el sistema patriarcal ha fet córrer i que ha calat, que és que les feministes volem prendre el poder dels homes per fer el mateix que ells però al revés... i és d'aquesta altre posició que podem fer aportacions a una educació per la pau.

Per una pau que sigui la nostra

El nostre grup parteix d'un feminisme radical per a canviar el món per a totes i tots. Es un grup de dones antimilitaristes que actua per la pau des de la no violència a partir de la relació entre dones de tot el món que s'oposen a les guerres i als sistemes que les sustenten, el capitalisme i el patriarcat.

La relació entre les persones, el conversar entre nosaltres, **conèixer-nos** són la primera mida per retornar la humanitat a les persones. Reconèixer-nos com ésser encarnats en cossos concrets que volem una vida digna i en llibertat.

¹ Dones x Dones, caps@pangea.org

Per això les activistes feministes per la pau poden ser exemples pràctics, models per l'educació per la pau.

I no solsament com a respecte i reconeixement per les dones que la practiquen sinó perquè la manera i el sentit que li donem són en si mateixes propostes de pràctiques de pau.

Són accions a les que els donem valor per emmirallar-nos en elles.

Des del nostre grups hem tingut la immensa sort d'estar en relació i en proximitat amb la xarxa de dones de negre contra la guerra arreu del món en especial amb les dones palestines i israelianes que han trencat murs per donar-se suport mutu i anar plegades a demanar justícia i pau; amb les dones dels Balcans que s'han enfrontat al seu governs, deslegitimant el seu poder per aplegar-se amb les pacifistes de totes el pobles dels Balcans.

Perquè les accions de les dones activistes i feministes han estat impulsades per l'amor a la vida, perquè malgrat la guerra, l'odi i la violència han hagut de preservar la vida humana i això les han sostingut i els ha permès convertir-la en pràctiques de Pau, en accions polítiques contra les guerres i la violència.

I podem buscar centenars de relats que han estat descrits i que podeu trobar malgrat encara estant força amagats i invisibilitats des de les *Madres i Abuelas de la Plaza de Mayo a Argentina, a dones a l'Afganistan, Colòmbia, Balcans Congo etc...*

Però avui vull compartir amb vosaltres una experiència recent que ens va explicar una dona txetxena que vam convidar en el marc del di 24 de maig dia internacional de les dones per la pau i el desarmament: la **Lilya Yusupova** del grup Memorial, un grup pacifista que actua a Rússia i Txetxènia, denunciant la violència, la tortura els desapareguts i desaparegudes en aquesta guerra silenciosa que encara perdura.

Però ella que és mestra i mare de dos nois joves ens va parlar d'un altre projecte més petit però que per ella és fonamental. Ens explica :*Vam crear una altra ONG que es diu **Creació per treballar en la rehabilitació psicològica dels joves i oferir formació per acabar amb l'analfabetisme. Molta de la gent que va baixar de les muntanyes fugint de la guerra i les neteges ètniques que duien a terme les tropes federals no ha pogut estudiar. Fem tallers de formació per joves i mestres, festivals, exposicions... No només ens hem de dedicar a vetllar pels crims més greus, sinó que també **cal fer coses positives.*****

I de les coses positives que es va empescar una se'm quedarà sempre a la memòria i que em sembla una proposta meravellosa d'educació per la pau. Amb molt pocs recursos van aconseguir amb ajuda d'activistes de Rússia diners per un viatge a Sant Petersburg. Ella que és amant i recopiladora de la cultura txetxena malmesa durant anys, els hi ensenyava danses i cançons txetxenes.

I volia portar als nens i nenes a cantar i ballar davant les casernes russes de Sant Petersburg perquè els coneguessin.

Ella ens deia "*Estic convençuda que si els soldats russos ens coneguessin i sabessin com som no els hi seria possible entrar a Txetxènia i assassinar-nos impunement com han fet*".

I van arribar a Petersburg i a banda d'anar a diversos llocs a mostrar la seva cultura també van anar davant una caserna **on es va fer el silenci**. Un silenci de pau? Esperem que si... Al seu torn els nens i nenes van conèixer nens i nenes russos i persones adultes que els estimaven i admiraven la seva cultura,

que estaven com ells contra la guerra i a favor de la pau. Per uns moments no eren enemics, eren persones humanes de diferents cultures germanes.

Escoltar les veus de les dones que sostenen el món des de la no violència és una pràctica de pau, és donar valor a la vida humana i del planeta desvinculant-se de les polítiques de la força i els interessos econòmics que no poden el centre la vida dels ciutadans i ciutadanes. És donar valor a les accions de les dones vistes sempre en funció dels altre no per la qualitat i encert de la seva pràctica de sostenir la vida.

És d'aquí d'on traiem la nostra experiència de pau. No som tan ingènues com per pensar que pel fet de ser dona ets pacifista, massa impregnat està en les dones encara el patriarcat que ens ha modelat a totes i tots.

Però petits grups de dones activistes arreu del món han decidit donar la volta a les coses donades per anar a favor de la pau i de la vida. I aquestes són les pràctiques "subversives" que volem trametre als i les joves. d'avui, reprenent el llegat de moltes dones i grups de dones en tota la nostra història recent i passada, fent visibles les pràctiques civilitzadores de les dones a favor de la pau al llarg de la història.

Una altre eina imprescindible per l'educació per la pau és mostrar pels nois també **models diferents d'homes** per identificar-se: desertors, activistes pacifistes, objectors, insubmisos, homes antipatriarcal compromesos en el projecte de pau, que donen visibilitat i autoritat a les pràctiques de pau i s'enfronten a les polítiques que generen odi, violència, guerra.

Homes contra les violències a les dones, que fan una crítica oberta a la masculinitat que els hi ha donat el patriarcat i que es desvinculen i actuen per canviar el món i poder pensar en llibertat en un món sense violències, on ser homes d'una altra manera.

Atrevir-se a posar en pràctica aquestes experiències transformadores, fer circular i debatre sobre aquestes "llavors" subversives" de canvi" poden ser un element imprescindible per apropar a la proposta de pau i no violència a més dones i homes que tinguin com horitzó un món on la violència sigui fora de les nostres vides i de les nostres polítiques.

Ens queda molt, però sabem el camí, *perquè la pau és el camí* "però una pau que sigui la nostra, no la dels cementiris, ni la dels vencedors contra els vençuts, sinó. la de totes i tots on preservar i tenir cura de la vida sigui el centre de totes les polítiques..